

EU-Orientering

Fra LO-Kontoret - Bruxelles

nr. 4 - 27. marts 2001

EU-arbejds møde om job

Topmødet i Stockholm og en række kommende topmøder bliver stationer på den ti-års-tur, der skal gøre Europa til den mest konkurrencedygtige og sociale region

- Et arbejds møde, kaldte statsminister Poul Nyrup Rasmussen topmødet i Stockholm, inden han og kollegerne lørdag forlod den svenske hovedstad, der var rammen om stats- og regeringsledernes forsøg på at tage et skridt på vejen mod et fælles mål. Det er at skabe gode job, social samhørighed og gøre Europa til den mest konkurrencedygtige økonomi, der bygger på viden og ny teknologi. Statsministeren fik støtte fra flere kolleger. Frankrigs præsident, Jacques Chirac, kaldte topmødet nyttigt og var tydelig træt af kritik af, at mødet ikke mundede ud i større, konkrete beslutninger.

- Jeg har været med til mange topmøder, og man siger altid, at der ikke sker noget. Men det har ikke hindret, at EU udvikler sig. Vore metoder er måske katastrofale, vore ambitioner begrænsede, men det går alligevel fremad, sagde Jacques Chirac. På nogle punkter tog stats- og regeringslederne da også et skridt frem. På andre blev de stående. Og det blev franske benspænd, da en række lande ville tage det fulde skridt og sætte en dato på, hvornår el- og gasmarkedene skal være liberaliserede. Poul Nyrup Rasmussen sagde efter mødet, at Danmark var på linje med Frankrig i spørgsmålet om

gasliberaliseringerne, men at han slet ikke behøvede at slå i bordet. Den sag klarede Frankrig. Derimod var Storbritanniens premierminister Tony Blair vred over den franske holdning. Frankrig opretholder monopoler i deres eget land, men de store franske firmaer undlader ikke at konkurrere på de markeder, der allerede nu er åbne, understregede Blair på et pressemøde. Inden topmødet sagde den svenske statsminister Göran Persson til den europæiske fagbevægelse, EFS, at man måtte erkende, at der var modstand mod for hurtige liberaliseringer. - Vi har også oplevet problemer med liberaliseringerne, men fordelene er større end ulemperne, sagde Göran Persson, der mente, at liberaliseringerne ikke kunne ske hurtigere, end der var forståelse for i landene. De måtte ikke ske hen over forbrugernes hoveder. Poul Nyrup Rasmussen havde samme holdning. Konklusionen blev, at landene blot vil åbne markederne så hurtigt som muligt.

Bolden ligger nu hos Kommissionen, der lægger datoer frem for landenes ministre. Da de kan vedtages med kvalificeret flertal, venter Kommissionen, at liberaliseringerne kun bliver en smule forsinket.

Fortsættes

fortsat

Ældre i arbejde

På andre punkter fortsatte stats- og regeringslederne den vej mod nye, og bedre job, som blev aftalt i Lissabon for et år siden. I den portugisiske hovedstad blev de enige om, at beskæftigelsen skal øges fra i dag 60 procent til 70 procent i år 2010. Kvindernes beskæftigelse skal samtidig op på 60 procent mod kun 50 i dag.

Kommissionen foreslog før topmødet i Stockholm, at vejen frem til år 2010 blev gjort klarere, så beskæftigelsen allerede i år 2005 kom op på 67 procent og 57 for kvinder. Forslaget fik ikke støtte på EU-landenes finans- og økonomiministres møde før topmødet, og heller ikke arbejdsministrene gik ind for det. Mange var bange for at binde sig så hurtigt.

Men stats- og regeringslederne købte ideen, der nu står fast som mål. Som noget nyt satte topmødet også tal på, hvad de ældres beskæftigelse skal op på. I dag arbejder kun omkring 35 procent af de 55-64-årige. I Belgien er tallet nede på 22 procent. Men i år 2010 er målet, at halvdelen af de 55-64-årige skal være i arbejde.

Målet er sat, fordi der bliver flere og

flere ældre og færre og færre til at fremstille det, de forbruger. Det lægger pres på økonomien.

Frem for udgifter til pensioner ønsker stats- og regeringslederne i stedet at bruge flere penge til børneinstitutioner. Sveriges statsminister Göran Persson lagde før topmødet vægt på, at EU kun kan øge kvinders beskæftigelse, hvis der er vuggestuer og børnehaver. Er der ikke det, søger fremtidens kvinder måske nok et job og en karriere, men de føder ingen børn.

Og dermed får EF-landene endnu flere problemer med, at der bliver færre unge til at forsørge de ældre. Topmødet lagde nu op til, at EU udvikler begreber, der kan gøre det klart, hvad der er en god børnepolitik og ældreforsorg og også udvikler såkaldte indikatorer for støtte til andre, der har særlige behov. Arbejdet skal være færdigt til næste år. Persson mente, det understregede, at de sociale udgifter og udgifter til børneinstitutioner skal ses som en produktiv faktor. Økonomien, jobskabelsen og det sociale udgør en helhed.

Poul Nyrup Rasmussen lagde vægt på, at bioteknologien får et løft, men at de etiske aspekter ved den ny teknologi samtidig kommer med i diskussionerne.

Mod nye mål

Det rummelige arbejdsmarked med plads til alle fik et løft i Stockholm og bliver et fast tema på nye topmøder

Fattigdom og kamp mod social udelukkelse kommer med i de handlingsplaner, de enkelte EU-lande arbejder med for at øge den sociale samhørighed i Europa. På topmødet i Stockholm fulgte stats- og

regeringslederne op på den sociale dagsorden, de vedtog i december i Nice. De satte yderligere fokus på de millioner af europæere, der lever som socialt udstødte.

fortsættes

fortsat

Social udstødelse og også gode arbejdspladser bliver temaer på topmøder i de kommende mange år. I Stockholm fastslog stats- og regeringslederne, at et særligt program om social udelukkelse skal være vedtaget i juni. Arbejdsmarkedets parter skal inddrages i arbejdet.

De fastslog også, at næste års retningslinjer for beskæftigelsen skal indeholde noget om kvalitet i arbejdet. EU søger at finde mål for, hvad det gode arbejde er.

Men det står fast, at retningslinjerne skal medtage spørgsmål som ligestilling, livslang læring, sikkerhed og sundhed, de ansattes involvering i arbejdet på virksomhederne og i det hele taget spørgsmålet om, hvordan arbejdets bedst organiseres i virksomhederne.

Det kommende belgiske EU-formandskab skal arbejde med begrebet det gode arbejde og komme det nærmere på topmødet i Laeken til efteråret. Her kommer også ligeløn op. Belgien statsminister Guy Verhofstadt lagde vægt på, at EU ikke kun kommer med tal på, hvor mange der skal være i job, men også tænker på, hvad der er for job, der skabes.

Poul Nyrup Rasmussen talte for, at virksomhedernes samfundsansvar bliver taget op. Kommissionen kommer med en såkaldt grøn bog til juni. Den vil indeholde en række temaer, som herefter bliver lagt ud til diskussion, inden der kommer direkte forslag. København bliver vært for et betydelig konference i juni.

Topmødet i Stockholm hilste debatten om virksomhedernes ansvar velkommen og ønskede i den forbindelse også fart på arbejdet med at opbygge et Observatorium, der skal se på ændringer i strukturer i virksomheder. En

ekspertgruppe med den tidligere Volvo-direktør Pehr Gyldenhammer som formand, stillede forslaget for flere år siden. Forslaget er siden lagt i mølposen, men Observatoriet bliver nu lagt ind under et særligt institut for levevilkår i Dublin.

Nye retningslinjer

Kommissionen kommer ikke kun med retningslinjer for beskæftigelsen, men arbejder også med retningslinjer for den økonomiske politik. Stats- og regeringslederne bad Kommissionen fremskynde arbejdet med de såkaldte overordnede økonomisk politiske retningslinjer for i år. De ønsker, at topmøder kommer til også at handle om de økonomisk politiske retningslinjer på samme måde, som efterårets drejer sig om beskæftigelse.

Guy Verhofstadt roste, at EU for fremtiden i højere grad forbinder de økonomiske retningslinjer og retningslinjerne for beskæftigelsespolitikken. På den måde kunne der blive sammenhæng i politikken. EU arbejder netop med en treenighed mellem det økonomiske, beskæftigelsesmæssige og det sociale. På topmødet i juni kommer miljøet til at spille en væsentlig rolle. Det skal også ses i sammenhæng med den økonomiske udvikling, så den generelle udvikling bliver bæredygtig. Der skal udvikles en strategi for en bæredygtig udvikling, der tager hensyn til vækst og miljø.

Ventetid for fri bevægelighed

De lande, der kommer med i EU i det næste årti, skal ikke vente fri bevægelighed for arbejdskraften fra første dag. På topmødet gentog den tyske forbundskansler Gerhard Schröder sit krav om, at der bliver en syv-årig overgangsordning, før grænserne åbnes totalt for de nye medlemmers borgere. Den tyske kansler fik støtte fra den østrigske Wolfgang Schüssel. Begge kanslere påpegede, at modstanden mod optagelse af de nye land var svækket, siden kravet om overgangsordninger

blev formuleret første gang. Ifølge diplomatiske kilder sagde Wolfgang Schüssel, at 70 procent af østrigerne nu var for en optagelse af landene mod tidligere kun 40 procent. Kravet om overgangsordninger kan gøre forhandlingerne med de Øst- og Centraleuropæiske lande vanskelige. På en konference i Bratislava for arbejdsmarkedets parter sagde både arbejdsgivere og lønmodtagere fra de kommende EU-lande, at de ønskede fulde rettigheder fra starten.

Belgien imod import af arbejdskraft

Det kommende EU-formandskab Belgien går imod ideen om, at EU skal løse mangel på kvalificeret arbejdskraft ved at tillade folk fra 3. lande at tage jobbene. Især inden for den ny teknologi mangler EU-landene arbejdskraft. Tyskland indfører særlige regler, så for eksempel velkvalificerede indere kan tage jobbene.

- Men vi mener, at landene i stedet skal satse på at uddanne deres egne lønmodtagere. Der er stadig over 14 millioner ledige i EU-landene. Vi skal investere i den menneskelige kapital, sagde Belgiens socialminister Franck Vandebroucke til EU-Orientering og belgiske Agence Europe efter det særlige sociale topmøde forud for EU-topmødet i Stockholm.

Vandebroucke mente, at import af arbejdskraft er en alt for nem løsning, der ikke klarer det generelle problem med, at der mangler uddannelser i Europa.

Derfor fandt han oplæggene til EU-

topmødet og også det sociale topmøde interessante udspil, fordi alle her satser på uddannelse. Livslang læring er noget, der skal blive en realitet, mente den belgiske socialminister. Han var også tilfreds med, at EU bevæger sig ind på det sociale område. Men han understregede samtidig, at der ikke bliver tale om at harmonisere socialpolitikken.

- Vi står imidlertid med de samme problemer, og her kan vi så bruge den åbne koordineringsmetode, hvor vi identificerer problemerne og lærer af hinanden, hvordan vi bedst løser dem, sagde Franck Vandebroucke. Den belgiske socialminister vil desuden bygge på den sociale dialog mellem arbejdsmarkedets parter.

Fransk-belgisk alliance

Den franske beskæftigelses- og solidaritetsminister Elisabeth Guigou fortsætter sin forgænger, Martine Aubry's nære kontakter med den belgiske kollega, Laurette Onkelinkx. På det sociale topmøde forud for EU-topmødet kom de to ministre med et fælles oplæg.

Ministrene lagde vægt på, at der under det belgiske EU-formandskab til efteråret kommer fokus på arbejdets kvalitet, som skal med i retningslinjerne for beskæftigelse til næste år - netop det, topmødet i Stockholm vedtog. De ønskede også en social sokkel med linjer for socialpolitikken.

Desuden vil de arbejde for, at arbejdere, der har job i andre EU-lande, undgår problemer med for eksempel supplerende pensionsordninger og sociale rettigheder.

Det belgiske formandskab vil desuden søge at få vedtaget et direktiv om

information og høring i virksomheder, direktiver om sikkerhed og sundhed blandt andet om støj og vibrationer. Også selve arbejdets organisering kommer op under det belgiske formandskab, som også vil sikre, at det særlige Observatorium for forandringer kommer på plads. Igen et punkt, topmødet i Stockholm tog op. Men også virksomhedernes sociale ansvar, som statsminister Poul Nyrup Rasmussen lagde vægt på under topmødet, prioriterer de to ministre højt.

Tidligere er Aubry og Onkelinkx spillet ud sammen. De udvandrede blandt andet i fællesskab på et uformelt rådsmøde i Lissabon for godt et år siden, da den nyudnævnte østrigske arbejdsminister indledte sin tale. Rådsmødet var det første, efter den østrigske højre-ultrahøjre regering var dannet i Østrig.

EU-kommissær griber ind i parters forhandlinger

EU-kommissær vil mægle mellem de europæiske arbejdsgivere og lønmodtagere, efter EFS fandt nye forhandlinger om vikararbejde omsonst

Få timer efter, at de europæiske lønmodtagere i EFS afbrød forhandlinger om vikar-arbejde med de europæiske arbejdsgivere, kaldte EU-kommissær Anna Diamantopoulou EFS tilbage til forhandlingsbordet.

- Jeg vil mødes med parterne i den kommende tid. Vi skal have gang i forhandlingerne igen, sagde Anna Diamantopoulou til EU-Orientering

efter mødet.

På spørgsmålet, om hun ville gå ind i forhandlingerne som en slags mægler, svarede kommissæren, at det kunne man godt sige.

- Jeg ved godt, at det er første gang, noget sådant sker, men vi skal have åbnet op for forhandlingen, sagde Anna Diamantopoulou.

fortsættes

EFS's forretningsudvalg fandt torsdag formiddag, at der ikke var håb om en aftale, der skulle sikre, at vikarer får samme arbejdsforhold som fastansatte. Arbejdsgiverne i UNICE ville godt forhandle, men ikke sige ja til, at arbejdsforhold også omfatter løn. Dermed var vikarer ikke sikret samme løn som fastansatte.

- Og det kunne vi ikke acceptere, siger EFS's generalsekretær Emilio Gabaglio. Efter mødet i forretningsudvalget tog Gabaglio til et særligt topmøde for den sociale dialog, der blev holdt som optakt til EU-topmødet i Stockholm. På mødet indvilgede han og også UNICE i at mødes med EU-kommissær Anna

Diamantopoulou for at forsøge at få gang i forhandlingerne igen.

- Men vi har ikke sagt ja til at genoptage forhandlingerne. Arbejdsgiverne siger imidlertid, at der er nogle misforståelser, og dem vil vi gerne have afklaret, siger Emilio Gabaglio, der står fast på, at vikarer ikke må diskrimineres.

LO har deltaget i forhandlingerne om en europæisk aftale om vikarbejde. På mødet i EFS's forretningsudvalg hørte de danske organisationer til dem, der mente, at der stadig skulle søges efter en åbning, så forhandlingerne kunne fortsætte.

Parterne har tidligere indgået aftaler om både deltidsarbejde og arbejde på kontrakter.

Krav til telearbejde

EU-kommissær Anna Diamantopoulou går ind i debatten mellem parterne på det

europæiske arbejdsmarked om telearbejde eller fjernarbejdspladser. Arbejdsgiverne i UNICE lægger op til forhandlinger om en aftale, men ønsker ikke bindende regler. Og den går ikke, mener Anna Diamantopoulou.

- Der må være tale om nationalt bindende aftaler. Det er et spørgsmål om 10 millioner lønmodtageres forhold, og en aftale må ikke blot kunne omgås nationalt, siger Anna Diamantopoulou til EU-Orientering.

Efter Amsterdam-traktaten kan kommissionen bede parterne om at forhandle en aftale om regler på arbejdsmarkedet. Bliver parterne enige, går den glat gennem EU-systemet. Men bliver de ikke enige, fremsætter kommissionen normalt i stedet et forslag til direktiv. Det bliver behandlet som alle andre forslag til direktiver.

Kommissionen spillede for nyligt ud med et forslag til, at parterne indledte forhandlinger om telearbejde. I oplægget fra Kommissionen hedder det blandt andet, at der skal være garanti for, at telearbejdere har samme arbejdsvilkår som fastansatte i firmaerne. Der skal også aftales arbejdstider og være sikre og sunde arbejdspladser.

UNICE lagde efter Kommissionens udspil op til, at parterne indgår en aftale om telearbejde helt uden om EU-systemet. Så skal den hverken gennem Europa-Parlamentet eller Ministerrådet. UNICE betinger sig blot, at aftalen ikke bliver bindende for arbejdsgiverne, men fastsætte visse rammer.

Telearbejde adskiller sig ifølge arbejdsgiverne fra andre former for atypisk arbejde som deltidsarbejde og kontraktarbejde, fordi det foregår fra hjemmet, og dermed er der efter arbejdsgivernes opfattelse behov for meget

fortsættes

fortsat

smidighed, som bedst løses gennem aftaler ud fra faste rammer.

De europæiske lønmodtagere i EFS, Europa-Parlamentet går ligesom Diamantopoulou ind for bindende aftaler også for telearbejde.

Statoil sikrer arbejdsforhold

Den norske olie gigant indgår ny verdensaftale, der dækker både menneskerettigheder, sikkerhed og sundhed, information og uddannelse. Aftalen går længere end OECD's retningslinjer

Den multinationale, norske olie gigant Statoil har ikke kun rør til de givtige olieplatforme på verdenshavene. I forrige uge åbnede de en kanal til den norske og internationale fagbevægelse, NOPEF og ICEM.

- Formålet er at åbne en kanal af informationer mellem NOPEF/ICEM og Statoils ledelse om sager om arbejdsforhold for fortsat at forbedre og udvikle god arbejdspraksis i Statoils verdensomspændende aktiviteter, hedder det i forordet til den aftale, Statoil den 15. marts indgik med den internationale faglige kemi- og olieorganisation, ICEM, og det norske energiforbund, NOPEF. Aftalen giver de ansatte en række rettigheder og sikrer grundlæggende menneskerettigheder for arbejderne. Desuden siger den, at begge parter skal arbejde for sunde og sikre arbejdspladser, og at folk har det godt på arbejdspladsen.

OECD vedtog sidste sommer en række retningslinjer for multinationale selskaber. Statoils aftale går videre. Den fastslår, at parterne hvert år følger op på aftalen på områder som sikkerhed og sundhed, uddannelse af medarbejderne, faglige rettigheder og Statoils økonomiske forhold.

Statoil forpligter sig til ikke at benytte børn i arbejdet. De ansatte har ret til at være i en fagforening efter deres eget valg. Aftalen følger andre konventioner fra FN's arbejdsorganisation, ILO, som at Statoil ikke bruger tvangsarbejde og undgår diskrimination både på køn, race, religion, politisk tilhørsforhold m.m. Aftalen følger op på en aftale fra 1998. Dengang dækkede den kun de virksomheder, som Statoil direkte kontrollerede. I den ny aftale hedder det, at Statoil vil sikre så vidt muligt, at standarderne også efterleves i de firmaer, der arbejder for Statoil.

TUC: Intet politisk alternativ

Det britiske LO, TUC, finder før det kommende britiske valg, at der ikke er noget alternativ til den siddende Labour-regering. Skulle Labour-regeringen falde, var de ansattes rettigheder igen truet, hed det efter den britiske fagbevægelses debat-møde den 10. marts i London om det kommende valg.

TUC's generalsekretær John Monks var dog også kritisk over for regeringen. Han mente ikke, der var opnået det samarbejde mellem parterne og regeringen, som både EU og den

europæiske model lægger op til. TUC måtte stadig ind i rollen som lobbyister over for Blair-regeringen.

Han kritiserede Blair for at følge den amerikanske model. Regeringen var blind for de store problemer, USA havde med grupper, der var stødt ud af samfundet.

TUC kæmper for, at EU vedtager et direktiv om information og høring i virksomheder. Storbritannien har ikke regler for det, og Blair-regeringen blokerer for forslaget i rådet. John Monks sagde, at det er helt uacceptabelt, at ansatte skal høre i radioen, at de er fyret. Ifølge TUC vil 65 procent af de britiske lønmodtagere få ret til information og høring, hvis EU-forslaget vedtages.

På topmødet i Stockholm sagde Blair på et pressemøde, at han erkendte, at der var problemer med information og høring på de britiske virksomheder.

- Vi har haft eksempler på, at virksomheder bliver lukket, uden de ansatte ved det. Men vi mener, at det er et nationalt spørgsmål med information og høring, sagde Tony Blair, der ikke kom med et bud på, om regeringen ville komme med britiske regler.

EU-Orientering udgives af LO-Kontoret i Bruxelles.

Adresse: LO-DK-office, Bld. du Roi Albert II, 5/24

B-1210 Bruxelles. tel. 00-32-2-2040690 - fax: 00-32-2-2035657

Redaktion: Peder Munch